

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KAHEKSANDA KOOSOLEKU
PROTOKOLL**

TALLINN

20. juuni 2003.a.

Kohal viibisid **Uno Lõhmus**, Riigikohutu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Malle Seppik, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Igor Amann, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Helve Särgava, Tallinna Linnakohtu esimees
Hurma Kiviloo, Tallinna Halduskohtu kohtunik
Donald Kiidjärv, Tartu Maakohtu kohtunik, asendusliige
Aivar Pily, Advokatuuri esindaja, vandeadvokaat
Siiri Oviir, Riigikogu liige
Egle Käärats, Õiguskantsleri esindaja
Jüri Pihl, Riigi peaprokurör

Margus Sarapuu, Justiitsministeeriumi asekanter, sõnaõigusega
Ingrid Tiislär, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse juhataja
Timo Ligi, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse nõunik
Küllli Luha, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent
Kristel Laurson, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Juhatas **Uno Lõhmus**, Riigikohtu esimees
Protokollis **Kristel Laurson**, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Koosolek algas: **10.00**

Koosolek lõppes: **13.00**

Päevakord

1. Eelmiste istungite protokollide kinnitamine
2. Kohtute töökoormuste arutelu („Maa-, linna-, haldus- ja ringkonnakohtute arvu määramine“ nõusoleku andmine vastavalt kohtute seaduse § 41 lg 1 p 4)
3. Kohtute aastaearvete kujundamise ning muutmise põhimõtete kohta seisukoha andmine (kohtute seaduse § 41 lg 2)
4. Nõusoleku andmine kohtunikukandidaatide ametisse nimetamiseks (kohtute seaduse § 41 lg 1 p 9)

1. Eelmiste istungite protokollide kinnitamine

10. aprill 2003 ja 19. mai 2003 protokollide kohta kohalviibijatel märkusi ei ole.

Otsus: protokollid kinnitada.

2. Kohtute töökoormuste arutelu

Ligi – analüüs menetlusseadustike kohta. Palusime Norman Aasal analüüsida, kuidas kohtute koormus kriminaalmenetlusseadustiku rakendamisel muutub. Ta leidis, et kõige suurem mõjur on eeluurimiskohtunik. Saabuvate kriminaalasjade arv suureneb ca 9 protsenti. Arvud põhinevad prokuröride siiani tehtud töö. Konkreetset numbrit ei ole võimalik välja tuua – kõik selgub alles seaduse rakendamisel. Maksimumkasv esimeses astmes on 9 %. Tõenäoliselt on kasv siiski väiksem või pole seda üldse.

Tsiviilkohtuseadustiku eelnõu – meie enda analüüsi tulemusel koormus väheneb. Selle eelduse aluseks on maksekäsumenetlus. Apellatsioonkaebus esitatakse otse teise astmesse, kaja esitamise võimalused on ka piiratud. Kokkuvõttev hinnang – koormus kohtunikele väheneb, mitte ei suurene.

Peamised punktid kohtute esimeeste arvamustest.

- ei ole analüüsitud seda, mis juhtub, kui Eesti liitub Euroopa Liiduga. Siin oleme arvesse võtnud naabermaade praktikad. Nt Rootsi 1996-2000 – haldusasjades on arv vähenenud 25000 võrra, tsiviil- ja kriminaalasjades 12000 võrra. Siseriiklik kohus peab eelotsust küsima Euroopa Liiduga seotud asjades. Riigikohus peab seda tegema, alama astme kohtud võivad seda teha. Euroopa Liiduga liitumine ei ole ei Soomele ega Rootsile kaasa toonud kohtuasjade kasvu.
- ministeerium ei ole määranud optimaalset töökoormust ja kuluvat aega. Oleme välja pakkunud 170-175 koormuspunkti, millele vastasid Viljandi ja Pärnu Maakohtud. Oleme uurinud ka nende kohtute menetlusaegu, mis tsiviilasjades on alla keskmise. Kriminaalasjades on tugevalt alla keskmise Pärnus. Optimaalse menetlusaja oleme välja selgitanud.
- pole selgitatud, miks on väiksemates kohtutes töökoormus vähenenud. Mis saab siis, kui nendes kohtutes töökoormus suurenema hakkab? Tsiviilasjade hulk on vähenenud tulenevalt tsiviilkäibe vähenemisest. Kriminaalasjades suurt muutust olnud ei ole. Probleemid lahendada kohtunike abistajate jõududega. Konsultandid, konsultant-sekretärid aitavad.
- 2003 I poolaastal on väidetavalt koormused kasvama hakanud. Lääne-Viru Maakohtu esimees tõi välja, et tsiviilasjade arv oli 187 võrra suurem kui eelmisel aastal samal ajal. Kriminaalasjade arv on seal vähenenud, aga seda ta välja toonud ei ole. Üldine koormus on sama. Tartu Halduskohtus olevat 31 % asjade kasv. Tegelikult seal sellist kasvu ei ole.

Tabelites ja analüüsides oleme välja toonud koosseisulise koha kohta tulnud asjad, mis ei võta arvesse spetsialiseerumist.

Kiviloo – Kas on ka uuritud, miks Rootsis haldusasjade arv vähenes ja kas see oli Euroopa Liiduga seotud?

Ligi – väitsin, et Rootsis ei ole koormus kasvanud – ei ole andmeid koormuste kasvamise kohta. Asjade vähenemise asjaolusid ei tea. Kuid Euroopa Liiduga seotud koormuse näitaja on eelotsuste arv. Ma ei väidagi, et ühinemisel Euroopa Liiduga koormus väheneb, näide on toodud selleks, et tõestada – mingil juhul koormus ei suurene.

Sarapuu – enamus EL õigusakte on integreeritud meie seadusandlusse. Massiliselt uusi asju ei saa tulla.

Ligi – Viljandi ja Pärnu Maakohtud on normaalse koormusega. Optimaalse koormuse saime mediaani, mitte aritmeetilise keskmise teel. Aritmeetiliselt keskmine koormus ei ole normaal-

ne. Normaalne on nagu Pärnus ja Viljandis. Lisaks võib öelda, et Viljandi Maakohtu kohtunikud on aktiivsed koolitustel osalejad.

Lõhmus – Kas on kohtunikke, kes sooviksid vabatahtlikult teise kohtusse minna?

Ligi – Jah, kolm kohtunikku on avaldanud soovi üleminemiseks. Sisuliselt on viis kohta, keda saaks ümber suunata. Meid on palutud, et me ei avaldaks seda informatsiooni, kes on sooviavaldajad. Sooviavaldajad on kohtutest, kus kohti võidakse vähendada. Lisaks jääb Lääne Maakohtu üks koht ilmselt tühjaks.

Särgava – Minule teatas oma soovist üks kohtunik Lääne-Viru Maakohtust.

Seppik – Mulle avaldas soovi Järva Maakohtu kohtunik.

Sarapuu – Kolmas on Põlvast.

Kiidjärv – ei ole nõus, et kohtunike koormus väheneb. Kriminaalmenetlusseadustiku jõustumisel muutuvad istungid pikemaks.

Ligi – Ma tuginen Norman Aasa analüüsile, tema istungite pikenemist välja ei toonud.

Kiidjärv – Ka uus tsiviilkohtumenetluse seadustik pikendab istungite aega. Me oleme seda komisjonis ka arutanud.

Sarapuu – Koormus suureneks siis, kui istung pikeneks ja kõik teised muutujad jääksid samaks. Aga päris suur koormus võetakse maha maksekäsu ja muude selliste asjadega. Kui on vähem asju, siis lahendatakse kiiremini. Koormus kui selline ei suurene.

Seppik – Ringkonnakohtu koormus suureneb. Ringkonnakohtu koormust maksekäsundimenetlus ei vähenda. Kui võlgnik esitab vastuväite, siis tuleb ikkagi ka esimeses astmes arutada.

Lõhmus – Kuidas on suurema koormusega kohtutes praegu kohtade täitmise olukord?

Sarapuu – Tallinna Linnakohtus on üks vaba koht, kuid konkurss sellele juba käib. Tegevkohunikke on Narvas kuus. Kümme kohta seal on. Kolm kohta on täitmata ja üks on lapsehoolduspuhkusel. Ka Narvas on konkurss. Kohad on nõ broneeritud.

Ligi – Sooviavaldused on kaks Tallinnasse, üks Tartusse. Järva Maakohtust ei ole meile proteste koha kohta tulnud.

Lõhmus – Narva kohtus tuleb kõigepealt kohad täita. Järva Maakohtus vabaneb koht, Lääne-Virust on ettepanek kaks kohta ära võtta – üks kohtunik on juba lahkumiseks soovi avaldanud. Tinglikult võiks piirduda siis ühega. Põlva Maakohus – üks inimene valmis minema teise kohta. Saare Maakohus – saarlased ära ei tule. Valga Maakohus – sealt ei ole keegi valmisolekut avaldanud.

Pilv – Minuga on rääkinud Kutsar ja teised kohtunikud, kes protestivad Valga Maakohtust koha äravõtmise vastu.

Kiviloo – Kohtunike Ühingu seisukoht on toetada koormuste ühtlustamist. Prioriteedid tuleb seada ja vaadata, kellel on raskem. Juhatus leidis, et eelkõige tuleb lahendada suuremate kohtute probleemid. Suurematele kohtutele tuleb anda alalised kohad juurde. Teised ümbertõstmised võiksid olla ajutist laadi – nt kuni aastaks suunata kohtunik mujale asju lahendama. Siis vaadata, kuidas see tema kodukohtule mõjub. Peale sellist ajutist lahendust ette võtta ümbertõstmine. Ümbertõstmisi võiks teha regiooni piires. Siis saab kohtunik kodus tööd teha. Nelja regiooni sees võiksid toimuda ka asendamised.

Lõhmus – Valga kohtunikega tuleb arvestada – alles anti neile üks koht juurde.

Sarapuu – Ma olen nõus, et viga tehti Valga Maakohtusse koha andmisel.

Lõhmus – Äkki jagaks ümber piirkonnad. Tartus on aega rohkem inimest ära kuulata, Tallinnas mitte eriti.

Seppik – Järva praktiliselt ei anna apellatsioonikohtule tööd. Tallinn – 60%, Annab veel Harju ja Pärnu, ka saarlased. Järvast ja Raplast tulevad üksikud asjad.

Sarapuu – Rohkem kui prefektuuride reform, mõjutab meid prokuratuuride reform.

Pihl – Peaksid ikkagi jääma selle järgi – Viru Ringkonnakohtu kohta üks prefektuur, Tartu kohta teine ja Tallinna kohta kaks. Siis hakkavad kõik menetlused ka vastavatesse kohtutesse minema. See on prokuratuuri nägemus. Kuidas politsei seda tegema hakkab, ei oska öelda.

Tahame reformi läbi viia nii, et see ei muudaks prokuratuuri ja kohtu suhteid ning prokuratuuri ja politsei suhteid.

Kiidjärv – Kahe kohtuniku koha kaotamine Lõuna –Eesti jaoks ei ole kõige õigem. Mingsugune seisak seal tekib. Üks kohtunik Tartu Ringkonnakohtust läks riigikohtusse. Kui sinna kedagi juurde ei tule, jääb meil seal „vesi seisma“. Aga Tallinnasse ei tule Tartust keegi, kui ringkonnakohtusse konkurss välja kuulutatakse.

Seppik – Aga Riigikohus on ka Tartus ja Tallinna kohtunikud peavad kolima, kui tahavad riigikohtunikeks saada.

Pilv – Tallinnas ei lähegi koormus kunagi normaalseks, kui antakse näpuotsaga kohti. Tuleks teha suurem hüpe. 15 kohta on vist palju, aga 3 on ikka väga vähe. Juurde peaks andma 7-8 kohta.

Sarapuu – Meil on mitu olulist projekti. Näiteks kohtuteenistujate palgad. Sellega on ka kohtunikud nõus, et see on probleem. Õigusteenuse korraldamise probleem on Euroopa raportis märgitud. Õigusteenuse seadus on meie prioriteet. Vaja läheks 100 miljonit krooni.

Lõhmus – Õigusteenuse seadusega koormus ka suureneb. Kas me peame käituma nagu ministeerium meile ette annab – töötada nende antud kohtadel või otsustame ise? Tõhustamiseks on mitu moodust – ümberkorraldamine on üks neist.

Oviir – Ratsionaalsem on mitte ümber tõsta, vaid taotleda juurde uusi kohti.

Lõhmus – Ministeerium on kõik ühte patta pannud. Arvutanud koormuspunkte, aga see käib kõik vaid esimese astme kohtute kohta.

Ligi – Arvestatud on ka menetlusaegu.

Seppik – Tartu ja Tallinna menetlusajad on samad, aga meil on asju rohkem. Kogu vaba aeg läheb meil tööks. Me pingutame kõigest väest.

Kiviloo – Ei saa vaadata vaid menetlusaegu, vaid peame vaatame, mis hinnaga see saadud on.

Seppik – Kolm kohta leevendaks ka meie koormust.

Särgava – Me peame ka arvestama kohtunike kohtade juurdetaotlemisega. Hr minister ütles, et ta on oma taotlusega nõus edasi minema, kui küsisin, kas kohtunike arv vabariigis on nüüd konstantne. Meie kohtunike arv ei kõlba kuskile.

Sarapuu – Kui küsime raha kohtuametnike palkadeks ja kohtunike kohtade jaoks juurde, siis saame näputäie ametnike palkadeks.

Oviir – Eelarve osas – kui nüüd jääda vait, siis ei tule seda raha üldse. Tuleks ka näiteks tuua drastiliselt pikki kohtuprotsesse. Praegu on mulje, et kohtunikud on päevad läbi oma paberites, teevad tööd.

Lõhmus – Sakslased hakkasid mõõtma ajakulu. Nad panid kirja ka aja, mis kulus margi kleepimiseks ümbrikule. Tulemused olid üllatavad – nende kogemus oli, et kes kurtsid hirmsa töökoormuse üle, said hakkama väiksema hulga inimestega. Meile oleks vaja, et teeksime selle. Saksamaal tegid selle kohtunikud ise. Saksamaal on kohtud formaalselt justiitsministeeriumi haldusalas. Vajalik oleks kaardistada, palju kulub kohtunikul aega ühe või teise asja tegemiseks.

Amann – Tallinna kohtute probleeme ümberjagamine ei rahulda. Vaja oleks, et riigis oleks kohtunikel võrdne koormus. Tuleb taotleda juurde raha. Ja kui ei saa, tuleb järgmisel aastal uuesti taotleda.

Särgava – Kohtutest, kus on väike koormus, saab kohtunikke ümber jagada, aga see ei lahenda olukorda lõplikult.

Lõhmus – Praegu on viis kohta, kust saaks ära võtta – Järva – üks, Lääne – üks, Lääne–Viru Maakohus – üks, Põlva Maakohus – üks, Tartu Ringkonnakohtus – üks.

Tiislär – Me ei saa ümberjagamist rajada nõusolekutele. Juba antud nõusoleku saab tagasi võtta, kui seda kirjalikult antud ei ole. Kui selgub, et kohad võetakse ära ainult nendest kohtutest, kust keegi on nõus üleviimisega, ei saa välistada nõusolekutest loobumist.

Seppik – Varasemad kohtunikukohtade jagamised ei põhinenud objektiivsel analüüsil.

Sarapuu – Ajutine abistamine saab olla ainult vabatahtlik. Me ei saa sellega arvestada. Kui ütleme, et Valgast läheb, siis nad ei ole võib-olla nõus.

Kiviloo – Nii ei saa. Kui ei lähe vabatahtlikult, siis võtame koha ära.

Ligi – Koondamine läheb maksma 190 000, aga abistamist oleks sama raha eest poolteist aastat.

Lõhmus – Kohtunike koondamine on teistes riikides ääretult harv sündmus. Me anname negatiivse signaali – määratakse kohtunik eluaegselt, aga kui koondatakse, siis kaob ju eluaegsus. Seega Saare Maakohut ja Valga Maakohut peaks arutama. Ja millistel alustel üldse valitakse välja kohtunik, keda koondada?

Sarapuu – Koondamisel ATS-i loogika. Kui on koondamine, tuleb koondada kehvemate töötlemustega inimene. Kui ei ole võimalik objektiivselt hinnata, eeldatakse, et inimene, kes on kauem tööl olnud, on paremini kvalifitseeritud. Koondatud kohtunikul ei ole raskusi tööd leida.

Tiislär – Oleme suhelnud kahe Valga kohtunikuga – nende suhtumine oli põhimõtteline – kuna neile ministriumide tegevus ei meeldi, siis nad ei ole nõus lahkuma.

Kiidjärv – Kohtute seaduse järgi saab kohtunikke võtta aastaks tööle ministriumidesse, või õiguskeskusesse. Kas pole selliseid kohtunikke, kes oleksid nõus töötama väljaspool õigusemõistmist?

Lõhmus – Tegelikult oleks teretulnud, kui kohtute osakonnas töötaks üks kohtunik. Seadmata kahtluse alla teie pädevust, oleks ikkagi hea, et kohtunik töötaks teie osakonnas.

Särgava – Prokuratuuritalitusel on juba see süsteem.

Kiviloo – Oleme nõus kohtunike kohtade äravõtmisega. Peame ennekõike tundma kaasa kohtunikele, kes murduvad koormuse all.

Otsus: vähendada kohtunike arvu ühe võrra Lääne-Viru Maakohtus, Valga Maakohtus, Põlva Maakohtus, Järva Maakohtus, Saare Maakohtus, Lääne Maakohtus ja Tartu Ringkonnakohtus.

Lõhmus – Lääne-Viru Maakohus on veel problemaatiline – kaks kohta planeeritud ära võtta. Tartu Halduskohus – üks koht. Tartu Ringkonnakohtus – üks koht.

Seppik – See on koht, mille Tartu sai Virust, aga halduskolleegiumi ei moodustatudki. Kuus kohtunikku on nii haldus- kui tsiviilkolleegiumis. Meie protestisime, aga keegi ei võtnud meid kuulda.

Lõhmus – Me ei vaidle vastu, et Tallinna Ringkonnakohtusse oleks kohtunikke juurde vaja.

Kiidjärv – Ringkonnakohtus käib töö väga hästi. Ei ole halb jaotus, et eraldi halduskolleegiumi ei ole. Olen nõus sellega, et Tallinna Ringkonnakohtus on halb olukord.

Lõhmus – Mina isiklikult ei ole valmis täna Tartu Ringkonnakohtust teist kohta ja Tartu Halduskohtust ühte kohta ära võtma.

Tiislär – Tartu Halduskohus on sama tasemega halduskohtute hulgas, nagu Saare Maakohus üldkohtute hulgas. Nendelt koha mitte äravõtmine on ka ebaõiglane. Aga sellel kohtunikul oleks võimalus kandideerida Tallinna Ringkonnakohtusse.

Lõhmus – Seitsmest kohtunikust – kolm Tallinna Ringkonnakohtusse, kolm Tallinna Linna-kohtusse, üks Tartu Maakohtusse.

Kiviloo – Nii Narva kui Ida-Viru esimehed leidsid, et kui jääk otsa saab, siis on olukord rahuldav, nad tulevad toime.

Tiislär – Meie analüüsid ei ole jääkide pealt tehtud, vaid saabuvate asjade pealt. Narva kohtuse tuleb asju rohkem, seda ka kolme uue kohtunikuga arvestades. Ida-Virus on saabuvate asjade hulk enam-vähem sama Narvaga, aga Ida-Virus on 12 kohtunikku, Narvas 10 kohta.

Lõhmus – Lääne-Viru, Tartu HK, Tartu RKK kohtade äravõtmise kohta mida arvate?

Särgava – mina olen selle poolt, et kohti tuleks Tallinnasse.

Kiviloo – Lääne-Viru Maakohus – nad on valmis jätkama abistamisretki. Äkki otsustatakse sealt vaid ühe koha võtmise ja teise osas vaataks, kuidas ajutine asendamine neil asja muudab.

Lõhmus – Küll nad lähevad appi, kui teavad, et muidu koht ära võetakse.

Kiviloo – Kui ei leia abistajat, siis tuleks olukorra normaliseerimiseks võtta ära ka teine koht.

Särgava – Kui on probleeme, kannate KHN-s ette ja siis me lahendame selle.

Kiviloo – Abistaja läheb ajutiselt, aga teeb ainult selle kohtu tööd, kus ta abis on.

Pilv – Tartus peakski jääma mudel, mis oleks ideaalne. Neil on aega inimestega suhelda. Selline olukord tuleks lõpuks ka Tallinnasse saada. Virus on küll vähem kohtunikke, aga samas nad ei aruta ka haldusasju.

Ligi – Viru koormus on sama suur, kuigi seal ei ole haldusasju.

Hääletus

Lääne-Viru teise koha äravõtmine – poolthääli 0;

Tartu Halduskohtu koha äravõtmine – poolthääli 4;

Tartu Ringkonnakohtu teise koha äravõtmine – poolthääli 1.

Otsus:

- **Praegu jäävad vähendamata Lääne-Viru Maakohtu, Tartu Halduskohtu ja Tartu Ringkonnakohtu kohtunikukohad.**
- **Kolm kohta juurde Tallinna Ringkonnakohtusse, neli Tallinna Linnakohtusse.**

Kiidjärv – Mina jään eriarvamusele – üks koht tuleks juurde anda Tartu Maakohtule.

Lõhmus – Tartu Halduskohust oleksid kohtunikud nõus Tallinna Halduskohtusse appi tulema.

Vaheaeg 11.40-12.00

Koosoleku juhataja teeb ettepaneku vahetada viimase kahe küsimuse järjekord. Istungil osalejad vastu ei ole.

3. Nõusoleku andmine kohtunikukandidaatide ametisse nimetamiseks.

Sarapuu – Kui eksamikomisjon on kohtunikukandidaatidele hinnangu andnud, peab KHN andma nõusoleku. Kuna selline kohustus on pandud KHN-le, siis peame seda tegema.

Tiislär – Välja oli kuulutatud kuus kohta, aga üks loobus.

Sarapuu – Me oleme saatnud ka eksamikomisjonile kirja, et nad teeksid uue ettepaneku.

Särgava – Mina teen ettepaneku kinnitada, kui eksamikomisjon nad juba välja valinud on.

Otsus: KHN annab nõusoleku kohtunikukandidaatide ametisse nimetamiseks.

4. Kohtute aastaeelarvete kujundamise ning muutmise põhimõtete kohta seisukoha andmine.

Tiislär – Vaidlesime omavahel selle üle, milliseid eelarve kujundamise ja muutmise põhimõtteid kohtute seaduses mõeldud on. Tulemuseks on kirja pandud põhimõtted, milles võivad tulla vaidlused. Üritasime ette kujutada kõikvõimalikke olukordi.

Kiviloo – Seaduse mõte on prioriteetid paika panna.

Sarapuu – Kohtusüsteemi eelarvest – sinna juurde tulevad ka kriminaalhooldajad ja registrid. Kas me saame kohtumõistmise prioriteete võrrelda kriminaalhooldajate prioriteetidega?

Kiviloo – Me ei anna prioriteete registritele ega millelegi sellisele. Meil on vajalik kohtumõistmise prioriteetid paika panna. Mõte on see, et kuna kohtutel puudus väljund eelarveläbirääkimistesse, siis tegeleb prioriteetide seadmisega nõukoda. Just kaasates riigikogu liikmeid, saab näidata, kus on valupunktid, kuhu tuleks rohkem raha suunata. Iga konkreetse aasta puhul tuleb seada prioriteetid ja põhimõtted. Nõukoda ei jaga koalitsiooni prioriteete ümber, tema

määrab kohtute prioriteete. Kui KHN leiab, et järgmiseks prioriteediks on turvalisus, siis me saame sellele tähelepanu juhtida.

Sarapuu – Kas te siis ütlete, et prioriteet on näiteks kohtunike kohad, kohtuametnike palgad?

Lõhmus – peaks olema koostöö KHN ja Justiitsministeeriumi vahel. Justiitsministeerium ei saa ettekirjutusi teha.

Sarapuu – Ministeeriumi prioriteedid on 1. kohtunike palgad, 2. prokuratuuri tugevdamine. Kas teie tahate näiteks muuta meie prioriteetide järjekorda?

Kiviloo – KHN ei ole Justiitsministeeriumi aparaat ega pea nõustuma kõigega, mida ministeerium kandikul ette kannab. Tuleb leida lahendused eelarve suurendamiseks. Ei ole normaalne, et eelarvet saab suurendada ainult siis, kui on vabu vahendeid kohtute reservis.

Oviir – Rahandusministeerium annab kontrollarvud. Kui survet ei ole, siis niisuguseks need summad jäävadki.

Sarapuu – Eelarveläbirääkimise protsessis peab olema võrdsus – kui ühe kohtu kohtunik hakkab seal osalema, võib ta saada osaliseks. Ta võib hakata oma kohtu eest rääkima.

Särgava – Kas kohtul üldse enda eelarve on? Ja kui on, kas ta saab seda ka ise kasutada?

Tiislär – Põhimõtteliselt on eraldi eelarved, aga see on süsteemi eelarve. Näiteks kui nelja kohtunikuga kohtul on üks kohtunik lapsehoolduspuhkusel, siis ma ei näe põhjust, miks see raha tuleks jagada kohtuteenistujate vahel. Selle raha saaks hoopiski anda kohtusse, kus see vajalik oleks.

Kiviloo – Ei saa nõustuda, et raha võetakse ära, kui kohta ei ole. Tühja koha töö saab ju tehtud.

Pihl – Igal kohtul on oma raha. Kui üks on dekreedis, siis saab selle raha eest tuua teise kohtuniku lahendama. Teine variant – selle raha eest saab konsultandi võtta. Kohtuniku töö ei ole mõõdetav. Me võime rääkida punktidest, aga see on ikkagi suhteline. Saame rääkida rahast, mis on õigusemõistmiseks, mitte muust. Tsentraalse rahajagamise korral on alati raha puudu, aga kui igal asutusel on oma eelarve, millega peab välja tulema ja mida keegi ära ei võta, siis ei ole raha puudu.

Lõhmus – Esitame oma seisukohad, kui riigieelarvet koostama hakatakse. Kas seda aktsepteeritakse, on juba poliitiline küsimus. Peame vaatama ka, millest lähtudes raha kohtute vahel ära jaotatakse.

Särgava – Saame võtta ka seisukoha, kas kohtutel on oma eelarved või mitte.

Sarapuu – 2004.a eelarveprioriteedid on kirjas meie taotluses, miski ei takista teid prioriteete praegu paika panemast.

Lõhmus – Prioriteedid panevad paika poliitikud ja valitsus.

Kiviloo – Prioriteedid ei olnud päevakorrapunktis, mina ei saa selle kohta praegu küll arvamust esitada.

Lõhmus – Ainult neli kohtunikku Tallinna Linnakohtusse on vähe. Ilmselt peame veel arvutama ja siis summad järgmise aasta eelarvesse panema. Vajalik, et meie mõtted ei sumbuks Justiitsministeeriumis, vaid jõuaksid ka Rahandusministeeriumisse.

Sarapuu – Ministeeriumi jaoks on prioriteet number üks kohtuteenistujate palgad.

Kiviloo – Teie antud paber on protsess, mille alusel me oma arvamuse kujundada saame.

Lõhmus – Kuidas me saame järgmise aasta eelarvesse oma nägemuse viia?

Sarapuu – Praegu tehakse prognoosid, kui palju on järgmine aasta eelarves raha ja palju on vaja kulutusteks, pluss lisakulutused. Järgmiseks aastaks on 700 või 800 miljonit krooni, mille üle rääkida. Vaadatakse, kui palju mingi ministeerium sealt raha saab. Ei tea, mis on Justiitsministeeriumi kontrollarv.

Lõhmus – Kas saame teha ettepaneku, palju kohtuniku kohti me saaksime taotleda juurde – teeksin ettepaneku kaks Tallinna Ringkonnakohtus, üks Tallinna Linnakohtusse, üks Narva.

Särgava – Tallinnasse võiks taotleda vähemalt kolme. Seda ei oleks ka keerukas põhjendada.

Lõhmus – Teine küsimus on ka abipersonali palgad.

Sarapuu – Kas me saame siis öelda, et KHN-i jaoks on prioriteet kohtuametnike palgad, mitte kohtunikukohtade juurdeküsimine?

Oviir – See on justiitsministri rida. Teil oleks suureks abiks, kui saate öelda, et KHN surub.

Lõhmus – Mingil määral saab mõlema prioriteediga arvestada.

Kiviloo – See ongi see, miks me ei saa praegu arvamust öelda. Me peame vaatama ka, mida tulevasteks aastateks tarvis on.

Lõhmus – Sügisel peaksime pikema perspektiiviga asjad paika panema. Oleks hea, kui ministeerium teeks mingisuguse plaani.

Sarapuu – Justiitsministeeriumil võib olla natuke erinevam nägemus.

Kiviloo – Oleme võtnud vastu seisukoha koormuste alandamiseks. Võib-olla tulevikus ei pea kohtunike arv kasvama, kuna vaatame, kuidas me saame asju muud moodi ajada.

Sarapuu – Kas me saame enne septembrit kokku? Meil on päris palju istungeid olnud. Millal planeerime järgmise istungi?

Lõhmus – Kas on võimalik augustis kokku saada? Tegelema peaksime riigieelarvega. Muus osas võiksime kõik septembriks jätta. Augustis teeme ettepanekud riigieelarve kujundamiseks.

Särgava – Täiendavate kohtunike taotlustest ei saa mingil juhul loobuda.

Pihl – Kui kohtunikud arvavad, et põhimõtted eraldatud raha osas on teistsugused, peaksite oma käsitlemisskeemi ka välja pakkuma. Augustikuus peaks selge olema endal, mida küsida.

Amann – Vaja otsustada, kuidas on lood – kas kohus on eelarvekandja või mitte.

Lõhmus – Kas peame augustis kokku tulema, või saame muudmoodi kokku leppida? Saab teha ka meili teel, kui me saame informatsiooni.

Ligi – Selle, mis meil on, saame kohe saata, siis kirjutate, mida veel tahate.

Järgmine KHN istung toimub **29. augustil 2003 kell 11.00.**

Uno Lõhmus

Kristel Laurson